

Întrebarea care mi-a tâșnit în minte la final este dacă, de fapt, fiecare dintre cei doi a învățat, în mod real, vreo *lecție*, unul despre celălalt, și, mult mai important, o lecție despre viață. Este evidentă ideea că școala în stadiul său actual dăunează creativității unui copil. Dar, de fapt, școala dăunează în mod clar și creativității unui profesor. Il rutinizează și îl îngenuchează prin afilierea la programele de învățământ care nu sunt tocmai aplicat și cu responsabilitate realizate. Ce e de făcut?

Conștientizarea acestei întrebări vi-o pune foarte bine la dispoziție *Oleanna* de David Mamet! Însă este foarte important și ceea ce urmează după ce părăsim sala de teatru.

Mircea MORARIU

Arad

Glazura de parodie

Au trecut demult vremurile în care îți era îngăduit să te apropii de clasicii literaturii dramatice universale doar cu condescendența cu care te puteai uita la piesele de muzeu abitir protejate de tot felul de sisteme de siguranță. Actualizările, contemporaneizările, „problematizările” în funcție de o nouă realitate și un nou orizont de așteptare sunt nu doar la ordinea zilei, ci chiar fac parte din ceea ce se cheamă nițeluș cam pretențios „canonul estetic” ce reglementează apropierea de clasici. Dar iată că, de undeva, din rafturile mai puțin frecventate ale bibliotecii, regizorul Ștefan Iordănescu alege o piesă aproape necunoscută, oricum de tinerețe, a marelui Johann Wolfgang von Goethe, *Stella*, al cărei personaj principal, Fernando, se zbate în dilema devastatoare de a alege între două femei ale căror inimi bat puternic, cu iz melodramatic. Față de respectivul text, pe care Goethe ne încredințează că l-a scris nu doar pentru sine, ci, așa după cum indică subtitlul, „pentru îndrăgostiți”, adică pentru generația ce avea, ca și el, douăzecișisase de ani în 1775, regizorul, încurajat de miezul melodramatic despre care făceam vorbire mai sus, se gândește să adopte o atitudine parodică, adică să realizeze, așa după cum spune dicționarul, „travestirea unui gen nobil într-unul burlesc”, cele două niveluri fiind demarcate de ironie. Intenția regizorală pare să fi fost aceea de a edifica pe scenă o operă bufă compusă din cuvinte, scăldată însă pe mai toată durata ei de nemuritoare muzică a lui Mozart. Zic *pare* fiindcă, din păcate, o asemenea intenție nu se afirmă ca atare pe toată durata spectacolului. Parodia presupune o atitudine detașată, *vehementă*. Or, în cazul de față intențiile se dezvăluie cu mânuși și mult prea progresiv, iar vehemența dorită se manifestă doar către final.

În primele momente ale spectacolului, un tânăr (Andrei Elek – probabil un *alter-ego* mozartian trecut prin pana lui Peter Schäffer și al său *Amadeus*) dă semnalul executării unei uverturi. Gesturile îi sunt ample, largi, peruca nițel caraghioasă, iar încercarea de exagerare evidentă. Începe apoi derularea istoriei vieții amoroase a lui *Fernando* (Ovidiu Ghiniță, ale cărui apariții încep

să semene, de la un moment dat, cu cele ale lui Salieri), flankat și disputat de pătimașa *Stella* (Angela Petrean) și întristata Doamnă Sommer, de fapt, *Cecilia* (Adriana Ghiniță), plus *Lucia* (Sabrina Ivașchievici), un vechil (Călin Stanciu), o impetuoasă hangiță (Mariana Tofan-Arcereanu) și *Annchen* (Amalia Bordaș) plus *Karl* (același Andrei Elek). Numai că istoria curge prea lent, iar practica de inversare a semnelor grație căreia vulgarul ia locul nobilului, lipsa de respect se substituie respectului, iar luarea în răspăr înlocuiește seriosul, practică ce definește parodia însăși, e cam mult amănată, prețul plătit în schimb fiind acela al instalării unor zeci de minute bune de plictiseală pe care se străduiesc să le compenseze abilitățile de creator de tablouri teatrale ale regizorului (altminteri și un bun *light-designer*, dublat aici de ing. Lucian Moga) și ale scenografului Doru Păcurar, dornici să construiască, grație unui ingenios sistem de pânze, imagini de o plasticitate deosebită ce trimit către epoca în care a fost creată piesa. De abia către sfârșit, când enigmele și poznele încep a se descâlci, iar istoria e reluată în ritm rapid, ca în spectacolele de bălci, ori ca în fotograme, se ajunge la adevărata cheie a montării, cheie ce ar fi trebuit să-i fie stilul. Tatonările prea îndelungate se arată păgubitoare pentru ceea ce ar fi putut fi spectacolul cu *Stella* în cazul în care parodia ar fi reprezentat „blatul“ și nu doar „glazura“ montării.

Teatrul Clasic „Ioan Slavici“ din Arad – *Stella de Johann Wolfgang Goethe*. Traducerea: Jean Livescu. Regia: Ștefan Iordănescu. Decoruri: Doru Păcurar. Costume: Krisztina Nagy. Light-design: ing. Lucian Moga. Cu: Angela Petrean, Adriana Ghiniță, Ovidiu Ghiniță, Sabriana Iașchievici, Călin Stanciu, Mariana Tofan-Arcereanu, Amalia Bordea, Andrei Elek. Data reprezentației: 12 octombrie 2006.

Mircea GHIȚULESCU

Cluj

REGELE LEAR, un manual de cruzime infantilă

Regele Lear este un dispozitiv (o „mașinuță“ îi spunea Constantin Noica) inventat de Shakespeare pentru a pipăi asperitățile lumii. Tompa Gábor ne spune, în recentă premieră de la Teatrul Național „Lucian Blaga“ din Cluj că este un caz de paricid disimulat. Goneril și Regan, sceleratele fiice ale regelui nebun care și-a împărțit regatul, nu doar îl fac să-și piardă mințile, ci îlucid pas cu pas. Un film proiectat în prolog rezumă întreaga tragedie în câteva zeci de secunde: trei fete înarmate cu trei cuțitoaie, împart o rodie zemoasă din care țâșnește suc de sângeriu. Este o perfectă introducere în manualul de cruzime infantilă care este, în fond, *Regele Lear*. Familiarizat cu dramaturgia modernă (ne-a dat cea mai clară viziune asupra unui text incomprehensibil cum este *Cântăreața cheală* de Eugène Ionesco și, recent, un fabulos *Așteptându-l pe Godot* de Samuel